نازه‌های نشر

انتشار کتابی درباره «تاریخ تشیع در غرب اسلامی»

«تاریخ تشیع در غرب اسلامی» اثر محمدرضا شهیدی پاک توسط پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی منتشر شد. به گزارش خبرگزاری فارس، کتاب «تاریخ تشیع در غرب اسلامی» که در پژوهشکده تاریخ و سیره اهل بیت(ع) پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی تهیه شده به همت نشر این پژوهشگاه در ۴۲۳ صفحه منتشر شد.

در پژوهش حاضر پراکندگی جغرافیایی و تاریخی تشیع در غرب اسلامی و آثار معنوی و مادی آن بر اساس مصادر تاریخ اسلامی در افریقیه و مغرب و اندلس ارائه شده است.

این اثر در پنج بخش تألیف شده است؛ در بخش نخست به «پراکندگی جغرافیایی تشیع در مغرب، اندلس و افریقیه» پرداخته شده است؛ در این فصل ضمن بیان «محدوده جغرافیایی و تاریخی غرب اسلامی»، شیعه جزیره ایبری، «پیشینه تاریخی غرب اسلامی تا ورود اسلام» و «جغرافیای سیاسی و پراکندگی تشیع در غرب اسلامی» تشریح شده است.

در بخش دوم «مفاهیم و اصطلاحات تشیع در مغرب و اندلس» تبیین شده که از جمله مباحث این بخش می‌توان به «میزان کمی اصطلاحات درباره واژه تشیع در غرب اسلامی»، «مفاهیم تشیع سیاسی و مذهبی: حب اهل بیت(ع) و زمینه‌های آن»، «واژه‌های جغرافیایی در غرب اسلامی»، «تأثیر مفاهیم تصوف از اندیشه‌های شیعه در مغرب و اندلس» و «مفاهیم و فرهنگ تشیع امامیه، اسماعیلیه و زیدیه» اشاره کرد.

در بخش سوم «مهاجرت و اصطلاحات تشیع در مغرب و اندلس» به تبیین شده که از جمله مباحث این بخش می‌توان به «میزان کمی اطلاعات درباره واژه تشیع در غرب اسلامی»، «مفاهیم تشیع سیاسی و مذهبی: حب اهل بیت(ع) و زمینه‌های آن»، «واژه‌های جغرافیایی و تاریخی غرب اسلامی»، «تأثیر مفاهیم تصوف از اندیشه‌های شیعه در مغرب و اندلس» و «مفاهیم و فرهنگ تشیع امامیه، اسماعیلیه و زیدیه» اشاره کرد.

در بخش چهارم «مهاجرت و اصطلاحات تشیع در مغرب و اندلس» به تبیین شده که از جمله مباحث این بخش می‌توان به «میزان کمی اطلاعات درباره واژه تشیع در غرب اسلامی»، «مفاهیم تشیع سیاسی و مذهبی: حب اهل بیت(ع) و زمینه‌های آن»، «واژه‌های جغرافیایی و تاریخی غرب اسلامی»، «تأثیر مفاهیم تصوف از اندیشه‌های شیعه در مغرب و اندلس» و «مفاهیم و فرهنگ تشیع امامیه، اسماعیلیه و زیدیه» اشاره کرد.

در بخش پنجم «مهاجرت و اصطلاحات تشیع در مغرب و اندلس» به تبیین شده که از جمله مباحث این بخش می‌توان به «میزان کمی اطلاعات درباره واژه تشیع در غرب اسلامی»، «مفاهیم تشیع سیاسی و مذهبی: حب اهل بیت(ع) و زمینه‌های آن»، «واژه‌های جغرافیایی و تاریخی غرب اسلامی»، «تأثیر مفاهیم تصوف از اندیشه‌های شیعه در مغرب و اندلس» و «مفاهیم و فرهنگ تشیع امامیه، اسماعیلیه و زیدیه» اشاره کرد.

تفسیر

آیت‌الله علم‌الهدی

بشارت‌های قرآن به وجود قدیس امام زمان(عج)

قسمت چهاردهم

در تبیین آیه صد و چهل و سوم سوره یقره به عنوان پنجمین واحدهای اجتماعی مثل قبیله، طایفه و ملت و وجوه تسمیه‌ای که به عنوان یکی از امّه اهل بیت(ع)، جزو مصادیق «امت وسط»

اجتماعی است و هر یک از محور تجمع و تشکل مرتبط با آن واحد اجتماعی حکایت می‌کند. به عنوان مثال طایفه از ماده طوف به معنی طواف کردن است. از آنجا که تنها فعالیت اقتصادی انسان‌ها در گذشته کشاورزی و دامداری بوده و برای این مقصود در اطراف چاه‌ها، چشمه‌ها و رودخانه‌ها ساکن و «شهید بر خلایق» به شمار می‌روند. در این مجال معنای امت وسط بودن امام را بیان می‌کنیم.

اندیشمندان جامعه‌شناسی و علوم سیاسی درباره نام‌گذاری

محسن فاطمی‌نژاد

می‌گویند جدش، آیت‌الله میرزا احمد کافی به اصرار جمعی از اهالی یزد با وجود چشم درد شدیدی که دارد، قبول می‌کند آن‌ها را در کاروان زیارت امام رضا(ع) همراهی کند. در چند منزلی رسیدن به مشهدالرضا، چشم درد میرزا احمد شدت یافته و درنهایت بینایی‌اش را از دست می‌دهد. همین که به حرم مشرف می‌شوند، با دلی شکسته این حرف‌ها را با خودش زمزمه می‌کند: «همه ناامیدا می‌آیند و بینا می‌روند اما من چرا اینجا آمدم و ناامید می‌روم؟»

با همین زمزمه، خسته سر به دیوار حرم می‌گذارد. در خواب و بیداری شخصی را می‌بیند که به او می‌گوید: «میرزا احمد دستت را باز کن!» میرزا دستش را که باز می‌کند، بسته‌ای در دستش می‌گذارند و به او امر می‌کنند محتویاتش را به چشمانش برساند. همین که این کار را می‌کند، به کرامت ثامن الحجج(ع) بینایی‌اش برمی‌گردد و چون خودش را نمک‌گیر لطف و کرامت این آستان می‌بیند، تصمیم می‌گیرد تا آخر عمر سر بر آستان حضرت رضا(ع) بگذارد و ساکن مشهدالرضا(ع) شود.

مشهدالرضا(ع) نقطه‌ای می‌شود که چند سال بعد فرزندی از نسل پسرش میرزا محمد به دنیا بیاید و نام او را بر آن فرزند بگذارند. پسری که سال‌ها بعد نام و آوازه‌اش چنان فراگیر می‌شود که وقتی کسی شهرتش را «کافی» اعلام کند، بلافاصله از نسبتش با شیخ احمد کافی واعظ شهیر و پرآوازه سؤال کنند.

■ **از مجلس هفتگی پدربزرگ تا دعای کمیل حرم**

احمد سال‌های پیش از طلبگی پای درس پدربزرگش میرزا احمد می‌نشیند و در ۱۲ سالگی راهی حوزه مشهد می‌شود. در تمام مدتی که در مشهد است، به‌واسطه علاقه وافری که به خطابه و منبر دارد، در مجالس خانوادگی و زمانی که طفلی کم سن و سال است سخنرانی می‌کند و روضه می‌خواند. پایش از مجلس هفتگی پدربزرگش کم‌کم به سایر محافل کربلا مکشوف می‌شدند، آیت‌الله مدنی که سرپرست این گروه از طلبه‌ها بود از شیخ احمد می‌خواهد با نوای گرمی که دارد، برایشان دعا و مناجات بخواند.

■ **مردی که در خطابه و منبر شهره شد**

شیخ احمد در ۲۳ سالگی راهی تبریز و آذربایجان شده و پس از فراهم شدن مقدمات ازدواجش در مشهد و اقامت کوتاه در آن، با همسرش راهی قم می‌شود. چند و در نهایت به مراسم دعای کمیل حرم امام رضا(ع) بازمی‌شود.

احمد تا ۱۸ سالگی در حوزه مشهد درس می‌خواند و پس از آن راهی عتبات عالیات و نجف اشرف می‌شود. پنج سال در حوزه نجف پای درس آیت‌الله سیداسدالله مدنی شهید محراب و آیت‌الله خویی، آیت‌الله شاهرودی و... می‌نشیند. نقل است در سال‌های حضور در نجف که طلبه‌ها هرینجشنبه به

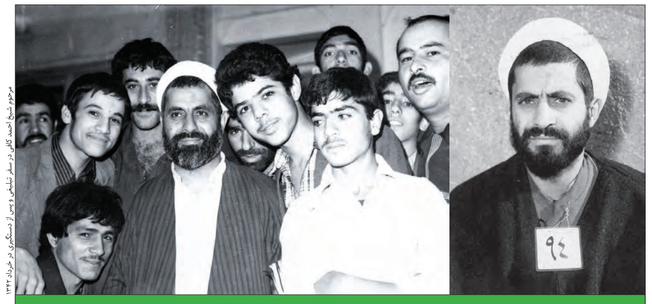

مرحوم شیخ احمد کافی در مسجد شیخ‌الرئیس، آبسرد، دوشنبه، در خرداد ۱۳۴۲

خود سواوکا‌ها نقش او را در علنی‌تر شدن مخالفت‌ها و مبارزات در مشهد این‌طور به تهران گزارش می‌کنند: «طرفداران خمینی در شهر مشهد تا تاریخ ۱۳۴۹/۳/۲۲ که شیخ احمد کافی از تهران به مشهد آمده و خبر مرگ سعیدی را انتشار می‌دهد، جرئت اینکه به نفع خمینی آشکارا و علنا تبلیغ و فعالیت نمایند را نداشتند، ولی پس از آن فعالیت خود را علنی کرده و ....»

گزیده

روایتی از زندگی و مبارزات مرحوم شیخ احمد کافی در چهل و چهارمین سالگرد درحلت شهادت گونه‌اش

منبرهای مردمی دلداده خمینی

قسمت سوم

آقای کافی در اوج شهرت و منبر است و زمانی که وارد اصفهان شده، آقای کافی هم در اصفهان بودند. مردم دولت‌آباد به من گفتند شما از دوستی خودتان استفاده از ایشان درخواست کنید منبری هم در این دیار داشته باشند. من به اصفهان رفتم و از ایشان دعوت کردم؛ ایشان به من گفتند: آخرین منبر من ساعت ۲،۵ شب تمام می‌شود تا دولت‌آباد چقدر راه است؟ گفتم: حدود ۴۰ دقیقه. گفتند: من ساعت ۳،۵ نیمه شب می‌آیم و منبر می‌روم! من با تعجب و بهت‌زده گفتم کسی آن موقع شب نمی‌آید! بالاخره ساعت ۳ شد ایشان ساعت موعود به دولت‌آباد تشریف بیاورند و منبر بروند. من شب جمعه دلشوره داشتم که نکند کسی نیاید و آبروریزی شود. ساعت ۱۱ شب به مسجد جامع رفتم و دیدم مسجد و خیابان جلو مسجد جامع پر است و در نهایت مرحوم کافی ساعت ۳،۵ منبر رفت و تا آذان صبح ادامه داد و سه شب این منبر برگزار شد».

■ **یادداشت، زندانی و تبعید به دست ساواک**

البته این سخنرانی‌ها آن‌قدر هم که فکر می‌کنید کم‌هزینه و آسان نبود. در همان قم، شیخ احمد چندبار به خاطر سخنرانی‌های محرم، صفر و رمضان بازداشت شد.

سال ۴۳ و زمانی که شیخ احمد، نام و آوازه‌اش پیچیده بود و مدام برای سخنرانی و به دعوت اهالی تهران بین آنجا و قم در رفت و آمد بود و دو سالی هم بود که ساواک گزارش جلساتش را مخابره می‌کرد، تصمیم گرفت در تهران ساکن شود. با این کار هم از خستگی رفت و آمد خلاص می‌شد و هم پیام و سخنش بیشتر در فضای آن روزهای کشور می‌پیچید.

در منزلش در تهران جلسات آموزش قرآن و تعلیم و تربیت کودکان و نوجوانان و مراسم دعای کمیل و ندبه تشکیل داد. استقبال گسترده مردم تهران از جلسات سخنرانی و مراسم دعای کمیل و ندبه و گنجایش نداشتن منزلش سبب شد ساخت مهدیه را پیشنهاد کند که با استقبال بازاریان و مردم روبه‌رو شد. به همین خاطر منزلش را فروخت و به کمک چهار تن از بازاریان خوشنام تهران و نیز عده زیادی از مردم توانست زمینی ۴هزارمتری در خیابان ولی‌عصر در تاریخ ۱۹ بهمن ۱۳۴۸ هجری شمسی با نام مهدیه خریداری کند که ساختمان اولیه آن بیش از ۱۵ هزار نفر گنجایش داشت. مهدیه فقط محفل دعا و ندبه نبود، شده بود محل رسیدگی به نیازمندان آن روزهای تهران. از پرداخت کمک‌های نقدی و غیر نقدی ماهانه به صدها خانواده بی‌سرپرست گرفته تا لوله‌کشی آب برای ده‌ها خانه در جنوب تهران یا تأمین سوخت بعضی خانواده‌ها و فرستادن هدایایی چون کفش، لباس و... به مناسبت‌های مختلف، سواک همین‌ها را برای کافی به‌عنوان کمک به خانواده جریک‌ها و خرابکاران فاکتور به همین بهانه او را دستگیر و زندانی و بعد هم او را به ایلام تبعید کرد. ماجرای منبر و خبرسرایی و نیکوکاری شیخ احمد طول و تفصیل فراوان دارد. به مرزهای ایران هم خلاصه نمی‌شود کما اینکه گزارش خبرسرایی‌اش در حج هر سال به اهالی «نخاوله» و «اوربز» در عربستان را تقریباً همه می‌دانستند.

■ **از همکاری با شهید بخارایی تا تبلیغ علنی برای امام(ره) در مشهد**

در کنار همه این‌ها نباید به سادگی از مبارزاتی گذشت که درنهایت به این منجر شد که پهلوی به فکر از میان برداشتنش با یک تصادف ساختگی در جاده مشهد-قوچان بیفتد. مبارزاتی که فقط یک نمونه‌اش، ۶ ماه زندان به جرم همدستی با شهید بخارایی در ترور منصور نخست‌وزیر بود تقریباً همچنان که در جریان شهادت آیت‌الله مصدحرضا سعیدی در زندان رژیم شاه (سال ۱۳۴۹) نقش مؤثری برای تقویت همکاری‌ها در برگزاری این مراسم خبر داد. قائم مقام تولیت آستان قدس رضوی ادامه داد: به دلیل پیش‌بینی حضور پرشور زائران و همچنین با در نظر گرفتن شرایط گرم آب و هوایی، آمسال در تلاش هستیم با محوریت بنیاد کرامت رضوی و استفاده از ظرفیت‌های مردمی و کانون‌های خدمیاری رضوی، خدمت‌رسانی به زائران را از نظر کمی و کیفی ارتقا دهیم و امیدواریم با افزایش تعاملات آستان قدس رضوی و اعتاب مقدس در عراق و همچنین فعالیت شبانه‌روزی سفارتخانه ایران، خدمات و امکانات بیشتری برای زائران ایرانی فراهم شود.

■ **زائران ایرانی و پاکستانی**

رحمتی با اشاره به برنامه‌های آستان قدس رضوی برای میزبانی از زائران اربعین، برپایی موکب در نقاط مرزی سیستان و بلوچستان، ایلام و کرمانشاه را از جمله این برنامه‌ها برای پذیرایی و آسایش زائران ایرانی و پاکستانی اربعین حسینی برشمرد.

■ **تقویت وحدت اعتاب مقدسه**

به گزارش آستان نیوز، قائم مقام تولیت آستان قدس رضوی که برای شرکت در جشنواره «غدیر» به نجف اشرف سفر کرده است، با دیدار با مسئولان و خادمان حرم مطهر امیرالمؤمنین(ع) و حرم مطهر حضرت سیدالشهدا(ع) در کربلا، بر تقویت وحدت و همکاری بیشتر میان اعتاب مقدسه تأکید کرد.

وی همچنین ترویج آداب میهمانی و میزبانی و آموزش آن به زائران را ضروری برشمرد. در ادامه، مالک رحمتی بر اهمیت برگزاری هرچه باشکوه‌تر همایش عظیم جهانی اربعین تأکید کرد و از آمادگی آستان قدس رضوی برای تقویت همکاری‌ها در برگزاری این مراسم خبر داد. قائم مقام تولیت آستان قدس رضوی ادامه داد: به دلیل پیش‌بینی حضور پرشور زائران و همچنین با در نظر گرفتن شرایط گرم آب و هوایی، آمسال در تلاش هستیم با محوریت بنیاد کرامت رضوی و استفاده از ظرفیت‌های مردمی و کانون‌های خدمیاری رضوی، خدمت‌رسانی به زائران را از نظر کمی و کیفی ارتقا دهیم و امیدواریم با افزایش تعاملات آستان قدس رضوی و اعتاب مقدس در عراق و همچنین فعالیت شبانه‌روزی سفارتخانه ایران، خدمات و امکانات بیشتری برای زائران ایرانی فراهم شود.

■ **تقویت وحدت اعتاب مقدسه**

به گزارش آستان نیوز، قائم مقام تولیت آستان قدس رضوی که برای شرکت در جشنواره «غدیر» به نجف اشرف سفر کرده است، با دیدار با مسئولان و خادمان حرم مطهر امیرالمؤمنین(ع) و حرم مطهر حضرت سیدالشهدا(ع) بر تقویت وحدت و همکاری بیشتر میان اعتاب مقدسه تأکید کرد.

وی همچنین ترویج آداب میهمانی و میزبانی و آموزش آن به زائران را ضروری برشمرد. در ادامه، مالک رحمتی بر اهمیت برگزاری هرچه باشکوه‌تر همایش عظیم جهانی اربعین تأکید کرد و از آمادگی آستان قدس رضوی برای تقویت همکاری‌ها در برگزاری این مراسم خبر داد. قائم مقام تولیت آستان قدس رضوی ادامه داد: به دلیل پیش‌بینی حضور پرشور زائران و همچنین با در نظر گرفتن شرایط گرم آب و هوایی، آمسال در تلاش هستیم با محوریت بنیاد کرامت رضوی و استفاده از ظرفیت‌های مردمی و کانون‌های خدمیاری رضوی، خدمت‌رسانی به زائران را از نظر کمی و کیفی ارتقا دهیم و امیدواریم با افزایش تعاملات آستان قدس رضوی و اعتاب مقدس در عراق و همچنین فعالیت شبانه‌روزی سفارتخانه ایران، خدمات و امکانات بیشتری برای زائران ایرانی فراهم شود.

■ **زائران ایرانی و پاکستانی**

رحمتی با اشاره به برنامه‌های آستان قدس رضوی برای میزبانی از زائران اربعین، برپایی موکب در نقاط مرزی سیستان و بلوچستان، ایلام و کرمانشاه را از جمله این برنامه‌ها برای پذیرایی و آسایش زائران ایرانی و پاکستانی اربعین حسینی برشمرد